

Pasqua jueva: “Tenim l'obligació d'educar els nostres fills en el que significa la llibertat”

Dm, 15/04/2014 per Catalunya Religió

(David Casals i Vila -CR) Aquest any CatalunyaReligió.cat ha decidit viure la festivitat de la Pasqua jueva minut a minut. En un hotel de l'Eixample de Barcelona, un centenar de persones han celebrat aquest dilluns a la nit aquesta festivitat.

Tots ells formen part de [Bet Shalom](#), una de les quatre comunitats que hi ha a la ciutat, de línia progressista, i això queda reflectit en molts dels textos que han llegit, relacionats amb una mateixa idea: la llibertat.

20:01 hores. Una dona relatora

Comença el 'seder' de Pasqua, un important ritual festiu jueu que se celebra en la primera nit de Pésah. La 'relatora' de la festa és una dona, fet que deixa palès que estem en una comunitat progressista. És la **Romina**, jueva d'origen argentí que resideix a Tel Aviv (Israel) i que és cantant litúrgica. Ha vingut expressament per explicar a petits i grans uns fets que es recorden cada any en aquesta nit, la fugida d'Egipte i la conquesta de la llibertat per part dels israelites, i utilitzen el català, el castellà i l'anglès.

20:22 hores. La primera de les quatre copes de vi

Al llarg del 'seder', es veuran quatre copes de vi 'kosher', en aquest cas procedent del Penedès. A Catalunya, els primers cellers en elaborar vi d'acord amb els preceptes de la Torah foren de la Terra Alta, però ara ja s'hi han sumat altres denominacions d'origen.

Amb cada una de les copes, es recorden les quatre promeses que Déu va fer al poble d'Egipte, i que es poden llegir a [Èxode 6,6-7](#): "Jo us trauré del damunt els treballs forçats dels egipcis i us alliberaré de l'esclavatge. Amb el poder del meu

braç us rescataré i a ells els castigaré durament. Faré de vosaltres el meu poble i jo seré el vostre Déu".

Dos místics del segle XVI van assegurar que les quatre copes també recordaven a les quatre matriarques d'Israel.

A continuació, s'efectua una primera ablució de les mans de la nit, sense benedicció, i després cada participant del banquet pren una hortalissa submergida en aigua salada, com les llàgrimes dels israelites durant el seu pas per Egipte.

Al mig de les taules hi ha la 'keará', una satafa amb el típic plat especial de Pésah, on hi trobem:

- 'Beitzá' (un ou dur), símbol de la primavera (estació on té lloc la Pasqua) i del sacrifici
herbers amargants
- 'Zeroá' (un òs rostit, símbol de l'anyell pasqual que s'oferia en sacrifici per Pasqua des dels temps bíblics)
- una 'pasta dolça', el Jaroset (mescla de poma, nous, vi i espècies), que simbolitza el ciment que feia servir el poble d'Israel en les construccions egípcies
- 'Karpas', herba que es mulla amb sal, per recordar les llàgrimes dels esclaus

A Bet Shalom són progressistes, i per això a la safata afegeixen alguns elements simbòlics més, que pretenten simbolitzar els desafiaments del món actual:

- amb una taronja, tenen present a les persones que han sofert les desigualtats de gènere i d'orientació sexual
- amb una peça de xocolata de comerç just, com es pot transformar el món i també les persones que avui dia sofreixen esclavatge.

21:10 hores. Llibertat

Just en aquest moment, una dona llegeix un text que diu: "Tenim obligació d'educar els nostres fills el que significa la llibertat". I precisament, Pasqua és això: l'alliberament del poble d'Israel, que estava esclavitzat a Egipte.

21:14 hores. Interreligiositat

El tarannà liberal de la comunitat queda reflectit en la selecció de textos. Llegeixen un fragment d'un text que el pastor baptista Martin Luther King va escriure des de la presó. "La llibertat ha de ser conquerida per l'oprimit". El mateix que van fer fa milers d'anys enrere el poble hebreu d'Egipte.

21:21 hores. El nen de l'holocaust

Diu la tradició que els nens han de tenir un paper protagonista, tot fent preguntes. Llegeixen un text on hi ha quatre nens, cada un dels quals té una característica determinada, que fan preguntes sobre la nit, i també s'hi afegeix un cinquè infant, en record a una de les víctimes de l'Holocaust, que en contrast amb els altres, no ha tingut l'oportunitat de participar en aquesta nit.

21:25 hores. El patiment dels egipcis

És el torn d'un moment especial: la relatora reta als participants a intentar viure la Pasqua des de la perspectiva dels egipcis, que se suposa que són els 'dolents' d'aquesta història.

Amb el dit, els comensals extreuen set gotes d'una copa de vi, per recordar les set plagues que Déu va enviar a Egipte. Demanen tenir present en aquest moment que “molta gent d'Egipte va patir per les plagues que Déu els va enviar per convèncer el faraó” i que alliberés el poble hebreu.

21:29 hores. "En primera persona"

Romina recorda que Pasqua cal viure-la “en primera persona”, implicar-s'hi a fons, i entendre que no és només una història que van viure els avantpassats del poble jueu fa 3.500 anys. “Imagineu que estem a punt de creuar el Mar Roig... que cadascú pensi en quelcom que es vol alliberar”. Tot seguit, comencen danses, i esclaten aplaudiments per recordar el moment precís on comença la llibertat.

21:37 hores. Conclusió

Ja han explicat el relat de la Pasqua, en el qual els adults han hagut de respondre una pregunta que formulen els infants: '¿Ma nishtaná halaila hazé micol haleilot?'. En català, per què aquesta nit és diferent a la resta? I és el torn de veure una segona copa de vi. La tradició demana rentar-se les mans just abans de començar l'àpat, i fer una benedicció.

21:49 hores. Pa sense fermentar i l'herba amargant

És el moment de beneir el pa. Un pa especial, el 'matzà', sense llevat i àzim. Els israelites van haver de marxar d'Egipte ràpidament, i per això, el pa no va tenir prou temps per fermentar. Tot seguit, se'n menja un bon tros.

“Tot i que ja hem sortit d'Egipte, continuen les tristeses” i per això, en l'àpat pasqual es menja “maror”, herba amargant, per recordar aquest fet, que forma part de la condició humana. Més tard es mengen junts els dos aliments, a ser possible i en una posició reclinada, perquè aquest gest era llavors un símbol de llibertat, que diferenciava els esclaus dels que no ho eren.

21:58 hores. Mandonguilles diverses

Comença el banquet, i per començar, se serveixen unes boles de peix amb espècies, similars a les mandonguilles (les podeu veure a la fotografia que il·lustra aquest reportatge).

Per visualitzar que a la comunitat hi ha asquenazites (jueus procedents del centre i l'Est d'Europa) i sefardites (originaris de la Península, i expulsats al segle XV pels Reis Catòlics) hi ha 'mandonguilles' fregides amb oli (ingredient típic dels sefardites) i altres rostides, al forn, com feien els asquenazites. És una recepta molt típica de les celebracions israelites.

22:07 hores. Singularitats

En el primer plat del 'seder' serveixen una sopa similar a l'Escudella, amb mig ou

dur i dues mandonguilles fetes amb farina de Matzà. I després, una amanida i la carn rostida. Aquest any, per canviar una mica, han optat per l'ànec, tot i que una comunitat ortodoxa no gosaria mai substituir el xai, la carn típica per aquestes dates i que surt en el relat de la Torah.

23:21 hores. Tram final

Abans de començar el sopar, un 'banquet' per celebrar la llibertat, els nens han amagat trossos de pa sense llevat, l'element més simbòlic d'aquests dies. Ara toca trobar-lo de nous.

Després vénen les postres, les benediccions pels aliments que s'han pres, beure una tercera copa de vi, una copa d'aigua -introduïda pel judaisme reformista en honor a la profeta **Míriam**, persoantge que surt al principi i al final del text de l'Èxode, la darrera de vi -que porta el nom del profeta Elies- i finalment, les benediccions, entre elles, una que recorda els segles de la diàspora: 'I l'any vinent, a Jersusalem!'.